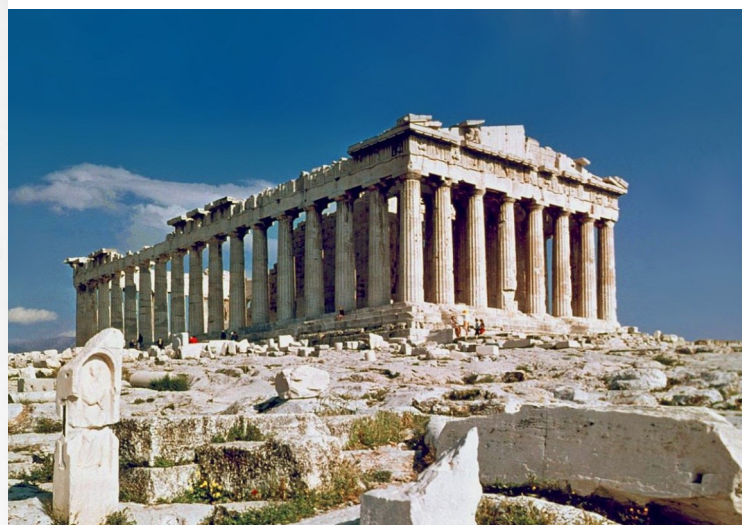
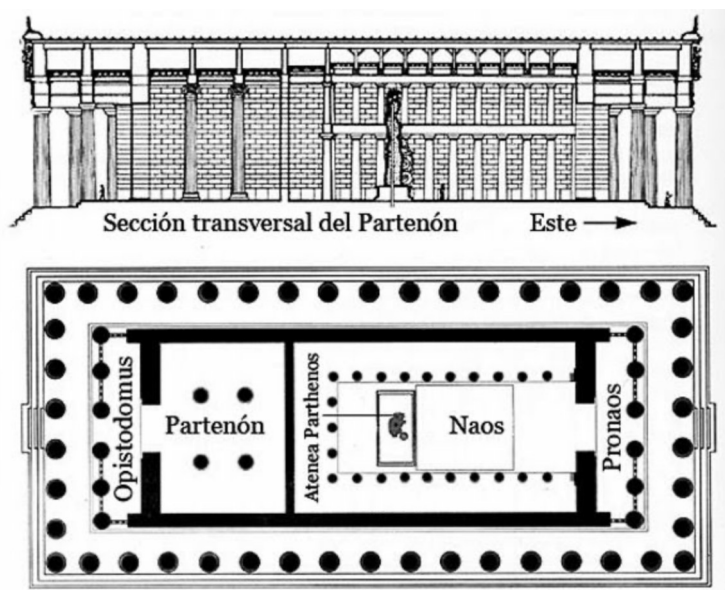

1. O Partenón

I. Identificación e catalogación da obra

- **Obra:** O Partenón (ou Templo de Atenea Parthenos).
- **Autores:** Ictino e Calícrates (arquitectos), baixo a dirección e supervisión xeral e escultórica de Fidias.
- **Cronoloxía:** 447 – 432 a.C. (século V a.C., Clasicismo Pleno).
- **Estilo e orde:** Arte grega clásica; orde dórica exterior con elementos xónicos no interior.
- **Tipoloxía:** Arquitectura relixiosa (templo).
- **Material:** Mármore do Pentélico.
- **Localización:** Acrópole de Atenas, situado no punto máis elevado do outeiro sacro.

II. Contexto histórico-artístico

- **Contexto político e socioeconómico:** Erixido tralo fin das Guerras Médicas (449 a.C.), momento no que Atenas asume a hexemonía política e financeira da Liga de Delos, experimentando unha etapa de máximo esplendor democrático e cultural.
- **O programa urbanístico de Pericles:** Pericles impulsa a reconstrución integral da Acrópole —destruída polos persas no 480 a.C.— concibindo un grande programa monumental e propagandístico para amosar a grandeza de Atenas.
- **Significado ideolóxico e filosófico:** Simboliza o triunfo da razón (logos), da orde e da democracia ateniense fronte á barbarie dos persas. Reflicte a visión antropocéntrica da cultura grega, onde a medida humana e a proporción matemática son o centro da creación estética.
- **Relación con outros edificios:** Funciona como o eixe vertebrador e monumento principal da Acrópole, en harmonía cos Propileos, o Templo de Atenea Niké e o Erecteion.

III. Análise formal, técnica e estilística

- **Planta e organización espacial:** Templo períptero (rodeado totalmente de columnas) e octástilo (8 columnas na fachada frontal e posterior, e 17 nos laterais, seguindo a fórmula clásica $2n+1$).
- **Proporcións xeométricas:** Baséanse nunha relación matemática de 9:4 (dimensións aproximadas de 30 x 70 metros na superficie do estilóbato).
- **División interior en tres espazos:** Comprende:
 - **Pronaos:** Pórtico anterior aberto con seis columnas dóricas de acceso á nave principal.
 - **Naos ou Cella:** Espazo lonxitudinal dividido en tres naves mediante unha dobre columnata dórica superposta en forma de 'U', deseñada para dar altura, soste a cuberta e enmarcar a estatua colosal da deusa.
 - **Opistodomos:** Cámara posterior independente sustentada por catro columnas xónicas de grande altura, destinada a gardar o tesouro da cidade e da Liga de Delos.
- **Alzado (orde dórica exterior):** Sistema construtivo puramente **arquitrabado** ou **alintelado**. Columnas dóricas sen basa que asentan directamente no estilóbato, con fustes estriados en aresta viva, éntasis central e capitais formados por colariño, equino e ábaco.
- **Entaboamento e cuberta:** Composto por arquitrabe liso, friso dórico decorado con alternancia de triglifos e metopas esculpidas, cornixa e cuberta a dúas augas que orixina dous grandes frontóns triangulares.
- **Técnica construtiva e aparello:** Perpiaños isódomos de mármore do Pentélico ensamblados sen argamasa (en unión viva) e fixados con grapas metálicas e plomo. Os fustes están formados por tambores superpostos unidos por un vástago metálico central.
- **Correccións ópticas (Refinamentos eurítmicos):** Buscando a percepción de perfección visual e evitando as ilusións ópticas do ollo humano, aplicáronse complexos axustes xeométricos:
 - **Curvatura do estilóbato e entaboamento:** Lixeira elevación convexa cara ao centro para evitar a sensación de afundimento.
 - **Éntase das columnas:** Lixeiro avultamento no terzo medio do fuste para evitar a sensación de adelgazamento visual.
 - **Inclinación das columnas:** As columnas están lixeiramente inclinadas cara ao interior para xerar unha sensación piramidal de estabilidade.
 - **Grosor das columnas das esquinas:** Máis grosas e lixeiramente máis próximas ás súas veciñas para contrarrestar o efecto de adelgazamento que produce o contraste coa luz do fondo.
 - **Desigualdade nos intercolumnios e triglifos desprazados nas esquinas:** Contrarrestan a conflitividade da orde dórica nas esquinas.
- **Programa escultórico (Supervisión de Fidias):** Integra tres grandes conxuntos escultóricos de singular relevancia:
 - **Estatua interior:** Atenea Partenos, escultura crisoelefantina (de ouro e marfil) de máis de 12 metros de altura situada na naos.
 - **Métopas (92 relevos no friso dórico exterior):** Esculpidas en alto e baixorrelevo representando catro grandes loitas mitolóxicas que simbolizan a vitoria da civilización sobre o caos: a Xigantomaquia (Leste), a Centauromaquia (Sur), a Amazonomaquia (Oeste) e a Guerra de Troia (Norte).

- **Friso das Panateneas (Friso xónico interior):** Friso corrido continuo de 160 metros arredor do muro exterior da naos que representa a procesión cívica e relixiosa das Festas Panatenaicas.
- **Frontóns triangulares:** O Frontón Oriental narra o Nacemento de Atenea da cabeza de Zeus, e o Frontón Occidental representa a Disputa entre Atenea e Poseidón polo dominio do Ática.
- **Policromía e acróteras:** O templo contaba orixinalmente con cores vivas (azul, vermello e dourado) nos elementos arquitectónicos do entaboamento e nos fondos dos relevos.

IV. Función, significado e modelos/influencias

- **Función:** Morada terrea da deusa protectora (Atenea) e depósito das reservas financeiras de Atenas no opistodomos. O culto relixioso realizábase no exterior, ante o altar.
- **Significado:** Exaltación cívica, relixiosa e política do imperio ateniense baixo o mandato de Pericles.
- **Modelos e posteridade:** Considerado o monumento paradigma da arquitectura occidental. Influíu de xeito decisivo no mundo romano, na arquitectura do Renacemento e, especialmente, nos modelos do Neoclasicismo dos séculos XVIII e XIX. A maior parte dos seus relevos consérvanse hoxe no Museo Británico de Londres.

V. CRITERIOS DE AVALIACIÓN. PAU 2025 - ORDINARIA

3.1. Templo de Partenón.

1. A.- Identificación. (0,75 puntos)
 1. Partenón.
 2. Fidias, Ictinos, Calícrates.
 3. Grecia. Época clásica.
 4. Século V a.C. 447-432 a.C.
2. B. Contexto histórico: (0,75 puntos)
 1. Localización xeográfica Orixe, cultura, lingua, costumes, formas de vida. Relixión. Polis.
 2. Conflitos: Guerras Médicas, Guerra do Peleponeso..
 3. Etapas da arte grega.
3. C. Análise e comentario da lámina: (1,5 puntos).
 1. Descrición. Función.
 2. Ordes arquitectónicas.
 3. Elementos decorativos.
 4. Planta.
 5. Correccións ópticas.
4. Valoración.